

כל הבשר פרק שמיני הולין

קטו.

תורה אור השלם

1. השמרתם את השבת כי קדש הוא לכם מחלליה נות ימות כי כל העשה בה מלאכה ונברחה הנפש יהוה מקרב עמיה.

2. לא תורע ברמך בלאים פן תקדש המלאכה הרע אשר תורע ותבואת הכבוד.

3. את חקתי השמורו בהיותך לא תורע בלאים שךך לא תורע בלאים ובגד בלאים שעטנו לא יעלה עליך.

4. אל תאכלו ממנו כי ובשל מבשל במים כי אם צלי אשר ראשו על קרעו ועל קרבה.

שמות יב ט

שיטה מקובצת

6. בלאי זרעים ליחסור. ר"ב ע"י חס"י בכורות דף טו ע"א.

רבינו גרשום

מ"אסר רחמנא בלאים לגבוה. והיכן אסר רחמנא שור או כשב פרט לבלאים: מ"אסר רחמנא מחוסר זמן לגבוה. ורמב"ם סיום השמיני והלחא:

אלתמח וזבוחים צ"ב (דף כד.) דפליגי מנאי גבי ולקח הכהן מדם החטאת בלצבעו וזמן דלמיכ דמוקי אצבע אשפניו אולקח ולא אשמינה של אחריי ואיכא דמוקי לה אשמינה של אחריי ולא אלקיחה דלפניו ואיכא דמוקי לה אשמינה היינו טעמא דפשטיה דקרא משמע טפי אלקיחה דלקמיה ואשכחן זבוחתא אחרינא ולקחת מדם הפר ונמת על קרנות המזבח בולצבעך דהוי אצבע אשמינה והשמה פליגי דמד מוקי אלקיחה כמשמעיה דקרא ומד מוקי לה אשמינה דליף סתום מן המפורש ולא צני נמי לאוקומי אלקיחה דלא שייך לקיחה אלא דענדד אחוץ לשפת המזרק והך דמוקי אשמינה דליף נמי מן המפורש (יו"ט) ולאחריי אס נולל לישב שלא יקשה למה ידרשנו לפניו ולאחריי יותר מחותם שאין להם הכרע: (לעיל) כל שריתעבתי דך הרי הוא בביי תאבא. וא"ת היאך אנו אולקין אילים אפילו סירק עובד כוכבים מ"ש מנשר נחלג וי"ל מדאסר רחמנא מעוק וכתות לגבוה מכלל דלהדיט שרי אלו"ת"ת זורס אחוץ כבוד ליתסר אפילו זרמו עובד כוכבים וי"ל (ב) דשרי רחמנא קדשים שמומנו כזבי ואלי א"י אינו דבר ממועבד):

היא קדש ואין מעשיה קדש. וא"ת ואימא למשרי בהנאה אכל באכילה אסירי דפרקי בסמוך אכל זרעים וי"ל דהיאר נהאס בנפקא לן מלכס דלאמר במרובה (בי"ק דף ע"א.) ובאלו נערות (מכותו לר.) אפילו לרבי

מעשה שבת. כגון המבשל צננת ליחסור באכילה לכל ישראל דהא הוזהרין לתעבו ולהתרחק ממנו ואין מן נמויד לא יאכל הוא משום קנס אבל אחרים אולקין כפי"ק (לעיל טו.): **ליחסור.** הזרעים והדישה דהא התקמין מהם כל הין דקאמר דליחסור: **הני לא כ"ש.** אכל צנצר נחלג לא אמרינן הא ק"ו דהא כתיב לא תאכל כל שמיעבתי לך ומסתברא דאסורא דקרא עליה קאמר דהא אכל תועבה גופה אכל הא אכל התרישה עצמה אלא הכא ממנה והחוסס דלא נמי לאו חסימה גופה קאילא אלא מעשה הכא על ידה וילפינן משנת דאין הכא מכהה קדש: **כלאי זרעים.** הן ענמן מועבד וליחסור: **כלאים.** אסירי לגבוה דמינא שור או כשב או עז (ע"ז) פרט לכלאים בגמרא דהוהו (לעיל ל:): **אסו ואס בנו.** אינו אלא מחוסר זמן שהיו אסור ומחר מותר: **שילוח הקן ליחסור.** כגון נטל את האס מעל הנינים ובא לפניו ומייבשהו לשלח דמתן לקמן (דף קמ"ה.) משלה ואינו לוקח תאסר באכילה עולמית דהא נענדה צה עבירה: **לא אמרס טורה שלח לתקלה.** ובאן הרי אמרה שלח דכתיב (דברים כג) אל תקח האס והרע שלח תשלח דאס לקחת אותה חוזר ושלחה ואס הימה אסורה לא היה אומר לך שלחנה ויכשלו צה בני אדם וה"ה דמאי למימר נמי בכל הני מה שנת דחמירא כ"ו ומיהו מדי דמשכת פירוקא מגופיה לא יליף מאחריני לישנא אחרינא שילוח הקן ליתסר כל שילוח הקן ליתסר האס לעולם ואפילו שלחה דהא כל שמיעבתי לך הרי הוא לך לעולם בכל תאכל והרי אסמיה לך בצומה שעה וזה נראה לי עיקר דהא לא קאמר רב אשי דכל דבר שנענדה בו עבירה ומתחלה הוא מותר אסור דאס כן החורש צבור וחומר והמריבץ כלאים והחוסס יחסור הבהמות ואין לא פרכינן מייביהו מדי אלא מן היואל מתי: **שהוא כזה.** שאסור באכילה כזה: כעורה

מסורת הש"ס

6. (מכותו לר. בי"ק ע"א.) 7. (קדושין טו.) 8. (לקמן קמ.) יומא סו: קדושין מ: 9. (ד' ויקרא כג.) 10. (וי"ע מוס' פסחים כ"א: ד"ה ליחסור.) 11. (וי"ע מוס' תמורה ד: ד"ה רכא ג"י.) 12. (וי"ע מוס' מכותו לר.) 13. ד"ה אמר קרא יתום' ב"ק ע"א. ד"ה מה קדש וי' ממו מירי' נטון.) 14. ע"ן המ"מ המ"ק דברי הט"ס, (ש"ס) (ל"ג ק"ו.) 15. (ש"ס) רש"י קדושין טו: ד"ה רכא אמר וי' וקרא דלמין לעיל יכו' אסתחא בעלמא היל' ע"כ.)

הנהגות הב"ח

6. ת"ס' ד"ה כל וי' וי"ל מודיעין: 7. (ג) ר"ה חורס וי' וי"ל דלא ש"ך ל"אסור מכל:

הנהגות מהר"י

לנרא

6. תרי"ה כל שמיעבתי לך וי' וא"ת זורס אחוץ כבוד ליתסר נכסב על הגלון ע"י פשי' נחומס פשט דהא כפסוק לא תאכל כל תועבה ומחרתי ש"ס וי' נחמ' בכורות דף ל' ע"א: נחמיה ומו קינס ר"ה:

הנהגות מהר"ב

גרשבורג

א. תרי"ה חורס וי' ובג"ז מ"א. ל' ר"ב ע"ן שור דף ל"ה ע"א רש"י ד"ה מן הככש"י וי' וחס"י ש"ס ד"ה רכא אמר וי' וירי"ק: ב) מ"א ו"ת ובסמוך פרק וי' ע"כ:

יוחנן הסנדלר דאוסר צנצר צננת אסירי חסור דהא אכל רבי יוחנן למה ליה למימר מקדש דמעשה שבת אסירי חיפוק ליה מכל שמיעבתי ליה הנאה מלכס: **חור"ש** בשור וחומר וחו"ס פי פרה ורש בה י"תס"ו. פי' השור והחומר ויש ספרים דגרסי השמה לגבוה שרו להדיט מנעו"א א' ולגבוה מנא לן דשרי דכתיב (ויקרא ג) ומיז כן נכר לא תקריבו את לחם אלהיכם מכל אלה מכל אלה אי אתה מקריב מיסתרו לגבוה אלא צעלי חיס דאי כל מילי א"י כל מעשה שבת נמי חיפוק ליה מאלה וי"ל היא קדש וי"ל דלא שייך (ו) מכל שמיעבתי לך הזרעים והדישה דלא תתקום אסור משום בהמה וכן לא תחרוש ולא משום חרישה וזרעה דלפניו בלאו מריש אסור להנציג בשור וחומר א' וא"ת ובסמוך בסוגין פריך שילוח הקן ליתסר חיפוק ליה דאף לגבוה שרי מהאי קרא דאלה וי"ל דקרא דאלה צנצמה כתיב ולא צעויות ושף מצמחה לא חמי משום דאין גדלות וקטנות פוסל צנצמה כמו בתרומה ובני יונה (ו"א) למה לי קרא דאלה הא מילתא שרירי קרא צפרק לא האסורין (תמורה מ:): מן הבהמה להזי"א הרוגע והנרצע דשאר קדשים שמיעבדה בהן עבירה לא אסירי מכל שמיעבתי וי' מימא דלא אסא מן הבהמה אלא לאשמעינן מכלל דלהדיט שרי ולא מיתסר מכל שמיעבתי מ"מ יליף חורש בשור וחומר וחוסס פי פרה צק"ו מרובע ונרצע דכתיבה ושרי להדיט וי"ל דאי לא אלה הוה אסירין לכו מדכתיב מן הנקר כי היכי דממעטין מיניה נעבד וא"ת ספרים דגרסי ומה שבת דחמירא אמרת היא קדש ואין מעשיה קדש הני לא כל שכן וכן גרסי בקוטרס ופי' דנצנר וחלג לא אמרינן הא י"קושיא דמסתברא דכל שמיעבתי עליה רמינן דקא אכל חוועה גופה אכל הא אכל התרישה עצמה וכן חוסס לאו חסימה גופה קאילא אלא הכא על ידה ממנה וילפינן משנת דאין הכא מכהה קודש וקשה דלמה לא יחסד צישול על שנת תועבה גופה כהו צישול על צנצר נחלג ונראה דהיינו טעמא משום דנצנר נחלג צישול ניכר אכל מעשה שבת אין ניכר שנעשה צנצמה ואותו ואת בנו ושילוח הקן דפרקי ליה מייביהו י"ל דניכר צהס האיסור יותר ממה שניכר בחורש בשור וחומר וחוסס פי פרה ורש בה: **פן תקדש פן תוקד אש.** וא"ת והא אינטרין לאשמעינן דמזומו בשריפה הא כלאי זרעים אין מלואן בשריפה אכל בהנאה אסירי וי"ל דכלאו הכי פריך שפיר א"י ליחבו פן משרף ומדכתיב תקדש משמע דאחא לאסור הנאה קדש: **כלאי** זרעים באכילה אסירי בהנאה שרו. וא"ת לקמן (דף קמ"ה.) גבי מעביר ע"ן דלא מיתסר כי אס בהוסף מאחיס אכל לא הוסף שרי באכילה מדכתיב מרי קראי המלאה והזרע ימא ה"מ בהנאה אכל באכילה אסירי מכל שמיעבתי לך כדצני למימר הכא וי"ל דמאחר דאשכחן כלאי זרעים דשרי באכילה דאיתקוש לבהמה וכלאי הכרס אסורין אס כן סברא הוא בלא הוסף כיון דלא מיתסר לגמרי כשאר כל כלאי הכרס יש לו להמיר אף באכילה כמו בנלאי זרעים: **מ"אסר רחמנא בלאים** צנצמה כפ"ק ר"ה ר"ח ש"י. וא"ת ולמלא אינטרין קרא להקדישה ואח"כ הרביעה כלאים כדאמר פרק כל האסורים (תמורה ג). גבי טרפה דאיתרין לאסור לגבוה היכא דהקדישה ואח"כ נטרפה וי"ל דמ"מ הכא אי אתרין למיכר של הדיט מכל שמיעבתי לך כ"ש דלגבוה אסירא מכל שמיעבתי לך א"ע דהוקדש חמלה וכן וי"ל גבי אותו ואת בנו בסמוך אי נמי מדגלי לך בטרפה שאין חילוק ה"ה בכלאים ומחוסר זמן: **מ"אסר רחמנא בחורס** זמן צנצמה. דכתיב ומיז השמיני והלחא ירעה דאמר לעיל צפרק אותו ואת בנו (דף פ"א.) נתקו הכתוב ללאו דלוחו ואת בנו לעשה: **לא** אטרה תורה ש"ח א"תק"ה. מימה דשרינן הכא מהא סברא בלא שום קרא ובסוף פרק שני דקדושין (דף מ.) גבי צפרי מזרע דריש כל צפור טהורה תאכלו לרבות המשולח וזאת אשר לא תאכלו לרבות השחוט ופריך ואיפוך אלא ומשני רבא לא אמרה תורה שלח לתקלה והשמה למה לן קרא י"דכל צפור טהורה תאכלו להמיר דהכא שרינן מהאי טעמא שילוח הקן וי"ל דהתם כיון דכתיב לא תאכלו לאסור האחת הוה אימנא דאיך נמי אסירא משום דאתקוש צפריס אהדי ולא הוה שרינן מטעם דלא אמרה תורה שלח לתקלה אי לאו דאיכא עדיין יתורא דכל צפור טהורה תאכלו ולא דמי לכל שמיעבתי לך דהכא דלא כתיב צפריא אשלוט הקן ומתן סברא איכא לאוקומי נמיילי אחריני:

ש"אין ת"י" מבושא. לית ליה לר"ל הק דרשות דדרשינן בסוף פרק כל שעה (פסחים דף מ"א.) מינה ללאו ואח"כ בשלו או לשאר משקיס כ"ו: נשי